

Talouspolitiikan
arviointineuvoston
vuosikertomus
2019

Talouspolitiikan arviointineuvosto

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus

Arkadiankatu 7, 00100 Helsinki, Finland

Helsinki, huhtikuu 2020

1 Talouspolitiikan arviointineuvosto

Talouspolitiikan arviointineuvosto perustettiin tammikuussa 2014 tuottamaan riippumaton arvio talouden tilasta ja harjoitetusta talouspolitiikasta. Valtioneuvoston asetuksen (61/2014) mukaan neuvoston tehtävänä on arvioida

- 1) talouspolitiikalle asetettujen tavoitteiden tarkoituksenmukaisuutta
- 2) talouspolitiikalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja valittujen keinojen tarkoituksenmukaisuutta
- 3) talouspolitiikan valmistelussa käytettyjen ennuste- ja arviointimenetelmien laatua
- 4) talouspolitiikan eri osa-alueiden yhteensovittamista ja kytkentöjä yhteiskuntapolitiikan muihin osa-alueisiin
- 5) talouspolitiikan onnistumista erityisesti taloudellisen kasvun ja vakauden, työllisyyden ja julkisen talouden pitkän ajan kestävyyskannalta
- 6) talouspolitiikan instituutioiden ja julkisen talouden rakenteiden tarkoituksenmukaisuutta.

Neuvosto julkistaa vuosittain arvion harjoitetusta talouspolitiikasta.

Valtioneuvosto nimittää neuvoston jäsenet neljän vuoden toimikaudeksi korkeakoulujen taloustieteellisten yksiköiden ja Suomen Akatemian ehdotuksen perusteella. Neuvoston tämänhetkiset jäsenet ovat yliopistojen professoreita, jotka osallistuvat neuvoston toimintaan oman toimensa ohella. Neuvostolla on oma sihteeristö, joka työskentelee Valtion taloudellisessa tutkimuskeskuksessa (VATT), joka tarjoaa neuvostolle sen tarvitsemia tukipalveluita. Arviointineuvosto on työsään VATT:sta riippumaton.

Arviointineuvosto aloitti toimintansa toukokuussa 2014. Ensimmäisen neuvoston toimikausi jatkui 31.3.2019 saakka. Neuvoston ensimmäisenä puheenjohtajana toimi prof. Roope Uusitalo Helsingin yliopistosta. Vuonna 2019 muut jäsenet olivat prof. Torben M. Andersen Århusin yliopistosta, prof. Kaisa Kotakorpi VATTista, prof. Anneli Anttonen Tampereen yliopistosta ja prof. Mikko Puhakka Oulun yliopistosta. Puhakka oli neuvoston varapuheenjohtaja.

Valtioneuvosto muutti Talouspolitiikan arviointineuvostoa koskevan asetuksen 4 pykälää 4.10.2018. Muutoksen myötä arviointineuvoston jäsenten toimikausi on neljä vuotta siten että 1.4.2019 alkavalla toimikaudella kahden jäsenen toimikausi on kaksi vuotta. Huhtikuun alussa neuvoston puheenjohtajana aloitti professori Jouko Vilmunen Turun yliopistosta ja neuvoston muina jäseninä aloittivat professorit Jukka Pirttilä Helsingin yliopistosta, Anne Haila Helsingin yliopistosta, Martin Ellison Oxfordin yliopistosta sekä Jari Vainiomäki Tampereen yliopistosta, joista Ellisonin ja Vainiomäen kausi on kaksivuotinen.

Akatemiaprofessori Haila menehtyi syyskuussa 2019. Arviointineuvosto esitti Suomen Akatemian ehdotuksen perusteella Valtiovarainministeriölle Turun yliopiston professori Johanna Niemeä arviointineuvoston jäseneksi Hailan loppukauden ajaksi. Professori Niemi aloitti arviointineuvoston jäsenenä joulukuussa 2019.

Arviointineuvoston pääsihteerinä on Seppo Orjasniemi ja vuonna neuvoston 2019 tutkijana toimi Allan Seuri.

2 Toiminta

Arviointineuvosto keskittyi toiminnassaan vuonna 2019 neuvoston kuudennen raportin laadintaan. Raportti julkaistiin tammikuussa 2020. Siksi tämä vuosikertomus kattaa neuvoston toiminnan osalta myös tammikuun 2020. Neuvoston taloutta kuvattaessa keskitytään kalenterivuoteen 2019.

2.1 Raportti

Talouspolitiikan arviointineuvoston keskeinen tehtävä on vuosittain julkaistava arvio harjoitetusta talouspolitiikasta. Neuvoston kuudennessa raportissa arvioitiin hallituksen talouspoliittisen linjan keskeisiä kohtia.

Finanssipolitiikan arvioinnissa keskityttiin vuonna 2019 aloittaneen hallituksen talouspolitiikan linjan arviointiin sekä finanssipolitiikan sääntöjen ja tavoitteiden asettamiseen. Huomiota kiinnitettiin myös julkisentalouden kestävyysaasteisiin sekä pitkällä että lyhyellä aikavälillä. Finanssipolitiikan sääntöjen osalta todettiin, että julkisten menojen nopea kasvattaminen voi johtaa vakaus- ja kasvusopimuksen sääntöjen rikkomiseen. Kertaluonteisten menojen rahoittaminen omaisuustuloilla katsottiin huonoksi rahoitusvarillisuuden hallinnan lähtökohdaksi. Raportissaan arviointineuvosto ehdotti tehtäväksi julkisen talouden keskipitkän aikavälin kestävyden varmistamiseen tähtäävä yli vaalikausien ulottuva suunnitelma. Raportissa keskusteltiin myös julkisen talouden riskienhallinnasta ja kasvaneista vastuista sekä esitettiin uutta tietoa valtion ehdollisiin vastuisiin liittyvistä riskeistä.

Raportin kirjoitustyö tehtiin vuoden 2019 aikana ja raportti julkaistiin 23.1.2020 sekä suomeksi että englanniksi. Raportti on luettavissa neuvoston [www-sivuilla](#).

Raportissa esitettävät arviot talouspolitiikasta perustuvat neuvoston jäsenten ja sihteeristön analyysityöhön. Lisäksi neuvosto hyödyntää työssään ulkopuolisten tekemiä tutkimuksia ja selvityksiä. Arviointineuvoston määrärahalla teetettiin vuoden 2019 raporttia varten viisi taustaraporttia, jotka on lueteltu alla. Neljä

ensimmäistä olivat tilaustutkimuksia ja neuvoston työn tueksi palkattu tutkimus-apulainen kirjoitti finanssipolitiikan vaikutuksia käsittelevän raportin.

Vuoden 2019 raportin taustaraportit:

Juha Junttila (Jyväskylän yliopisto) ja Juhani Raatikainen (Jyväskylän yliopisto): "Risks of the Finnish State Guarantee System"

Tuomas Pekkarinen (VATT) ja Juha Tuomala (VATT): "Incentivizing part-time work: The labour supply effects of Flexible Care Allowance"

Tomi Kyyrä (VATT): "Unemployment Assistance and Unemployment Exits"

Heikki Palviainen (Tampereen yliopisto): "Evolution of social protection systems and incentives in Finland and its comparison countries"

Elena Ahonen (Talouspolitiikan arviointineuvosto): "Does the Size of the Government Consumption Multiplier for Finland Vary Over Time?"

Neuvoston työkielenä on englanti, mutta ensimmäinen raportti päätettiin julkaista sekä suomeksi että englanniksi. Raportin kirjoittaminen kahdella kielellä osoittautui työlääksi. Neuvoston toinen ja kolmas raportti julkaistiin englanniksi ja siihen liitettiin suomenkielinen tiivistelmä. Neljäs ja viides raportti julkaistiin englanniksi suomenkielisen tiivistelmän kera tammikuussa 2018 ja 2019 ja suomenkieliset käännökset julkaistiin maaliskuussa. Kuudennen raportin suomenkielinen käännös julkaistiin samaan aikaan raportin kanssa.

2.2 Kokoukset

Arviointineuvosto kokoontui vuonna 2019 seitsemän kertaa (23.1., 14.2., 10.4., 29.5., 20.9., 12.11. ja 13.12.). Viisi kokousta järjestettiin VATT:ssa ja ne kestivät koko päivän. Lisäksi järjestettiin kolme puhelinkokousta, (14.3., 24.9. ja 17.12.). Arviointineuvoston jäsenet, pääsihteeri ja tutkija pitivät kokouksissa alustuksia raportin aihepiireistä. Käydyn keskustelun pohjalta muodostettiin arviointineuvoston yhteiset kannanotot talouspolitiikkaan. Kokousten välillä neuvoston jäsenet ja sihteeristö työskentelivät tahoillaan pitäen yhteyttä sähköpostin välityksellä.

Kokouksissa kuultiin myös ulkopuolisia asiantuntijoita. Vuonna 2019 kokouksiin kutsuttiin yhdeksän ulkopuolista asiantuntijaa:

- Kimmo Viertola, VNK

- Juhani Raatikainen, Jyväskylän yliopisto
- Heikki Palviainen, Tampereen yliopisto
- Markus Sovala, Valtiovarainministeriö
- Tuomas Pekkarinen, VATT
- Juha Tuomala, VATT
- Tomi Kyyrä, VATT
- Essi Eerola, VATT
- Lars Calmfors, IIES

2.3 Tiedotus ja medianäkyvyys

Vuoden 2019 aikana Talouspolitiikan arviointineuvoston viestit esiintyivät usein lehtikirjoituksissa sekä tv- ja radio-ohjelmissa.

Arviointineuvoston tiedotustoiminta keskittyy vuosittaisen raportin julkaisemiseen ja raportin aihepiireihin liittyviin mediaesiintymisiin. Arviointineuvoston antamat lausunnot julkaistaan neuvoston nettisivuilla, mutta niistä ei erikseen tiedoteta.

Kuudennen raportin julkaisutilaisuus järjestettiin 23.1.2019 Helsingissä Economicumin 4. kerroksen seminaarihuoneessa (Arkadiankatu 7). Tilaisuudessa oli runsas osanotto ja osa paikallaolevista medioista välitti lehdistötilaisuuden suorana nettisivujensa kautta.

Raportin julkaisemistilaisuuden yhteydessä järjestettiin avoin seminaari Helsingissä Economicumin suuressa luentosalissa (Arkadiankatu 7). Seminaarissa Martin Ellison esitteli raportin keskeiset viestit minkä jälkeen professori Lars Calmfors esitti arvionsa arviointineuvoston raportista sekä Suomen talouspolitiikasta. Tämän jälkeen professori Juha Juntila esitteli valtion takausvastuita koskevan taustatutkimuksen keskeiset tulokset ja hallitusneuvos Kari Parkkonen Työ- ja elinkeinoministeriöstä kommentoi tuloksia.

Arviointineuvoston raportti uutisoitiin laajasti eri tiedotusvälineissä ja raportti mainittiin useissa pääkirjoituksissa. Sähköiset mediat uutisoivat raportin näytävästi. Julkaisupäivänä raporttia käsiteltiin Ylen ja MTV3:n pääuutislähetyksissä.

2.4 Muu asiantuntijatoiminta

Arviointineuvoston jäsenet ja heidän sijaisenaan sihteeristön jäsenet voivat antaa neuvoston edustajina neuvoston toimintaan läheisesti liittyvistä aiheista lausuntoja eduskunnalle tai muille tahoille. Lausunnon suuntaviivoista keskustellaan neuvoston jäsenten kanssa. Vuoden 2019 aikana arviointineuvosto antoi seuraavat lausunnot:

Talouspolitiikan arviointineuvoston lausunto vuoden 2020 talousarvioesityksestä ja Julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2020-2023, Valtiovarainvaliokunta, 18.10.2019

Talouspolitiikan arviointineuvoston lausunto julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2020-2023, Talousvaliokunta, 23.10.2019

Lausunnot julkaistiin myös neuvoston www-sivuilla.

2.5 Talous

Arviointineuvoston käyttömenoihin osoitettiin vuodelle 2019 määrärahaa 310 000 euroa. Määräraha sisältyi VATT:n toimintamomentille. Määräraha kului pääosin sihteeristön palkkausmenoihin, toimintamenoihin ja neuvoston jäsenten palkkioihin. Arviointineuvoston puheenjohtajan vuosittainen palkkio on 10 000 euroa ja muiden jäsenten palkkiot ovat 5 000 euroa. Määrärahan käytössä on huomioitu myös VATT:n neuvostolle tuottamat tukipalvelut. Lisäksi neuvosto palkkasi taustanalyysien tekoa varten kesällä yhden tutkimusharjoittelijan. Vuoden 2019 raporttia varten tilattiin määrärahan turvin 4 kpl taustaraportteja. Raporttien myöhäisen valmistumisajankohdan takia niistä aiheutuneet menot, noin 91 000 euroa, kohdistuvat vuodelle 2020. Vuodelle 2019 kohdistui 27 500 euroa vuoden 2018 raporttia varten tilatuista taustaraporteista aiheutuneita menoja. Vuoden 2018 määrärahoista vuodelle 2019 siirtyi noin 125 000 euroa ja vuodelta 2019 siirtyy vuodelle 2020 noin 165 000 euroa.